

Nyhetsbrev nr 3/4 - 2016

november 2016

NYHETER
för registrerade
medlemmar
i NAV

NAV - Industrihistoria och Arbetslivsmuseer i Väst

Aktuellt/kalendarium

Arbetslivsmuseernas Dag 2016

Så har NAV genomfört ännu en Arbetslivsmuseernas dag. Denna gång i dagarna två, den 17 och 18 september, i samarbete med Hembygdsrörelsen som firade 100 år.

De två föregående åren har vi haft ett samarbete med Innovatum, och hållit till på deras område i Trollhättan.

Nu blev det på Tånga Hed i Vårgårda som erbjuder stora ytor både inom och utomhus. Projektets namn blev "TÅNGAMÄSSAN".

Närmare 150 utställare av vitt skilda slag hade hörsammat inbjudan. Där fanns i huvudsak ideella föreningar, men även de som hade något att sälja var inbjudna. Västarvet medverkade från Västra Götalandsregionen.

Ett mycket intressant program hade arbetats fram. Flera föreläsare var engagerade, bland annat Biskop Åke Bonnier och Dick Harrison som drog fulla hus i föreläsningssalen.

Dessutom hade man "Speakers corner" där flera personer, ofta utställare, framförde kortare presentationer inom olika ämnen.

Det tar alltid tid att arbeta in en ny mäsas, och med tanke på att det var första gången Tångamässan arrangerades så får tvåusen besökare anses godtagbart.

De med stora föremål så som brandbilar, traktorer och annat skrymmande som höll till utomhus kunde glädja sig åt ett fint väder.

Tongångarna bland utställarna var genomgående mycket positiva, och det uppskattades att det inget kostade att delta.

Arbetslivsmuseernas Dag 2017

Välkommen att medverka i Tidaholm lördagen den 6 maj 2017.

NAV har sedan 2014 årligen arrangerat och genomfört en publik dag under namnet "ARBETSLIVSMUSEERNAS DAG

Under 2016 genomförde NAV Arbetslivsmuseernas Dag på Tånga hed i Vårgårda tillsammans med Hembygdsförbunden som firade 100 år. Totalt nästan 150 utställare deltog. Två gånger har aktiviteten genomfört på Innovatums område i Trollhättan, vilket har gett bra erfarenheter.

För 2017 år har vi valt en ny plats, för att få visa upp vår verksamhet och våra museer.

Tidaholm är en viktig och känd plats med en stark industrihistoria, med Tidaholms museum som ett spännande arbetslivsmuseum i centrum av utställningen.

Lördagen den 6 maj, första lördagen i maj månad är, en speciell dag med gamla inarbetade aktiviteter för närboende runt Tidaholm, med ex. Lions ankrace och Tidaholms Museum som nyöppnar och presenterar sin sommarutställning. Det är även en stor motordag med besökare från när och fjärran som kommer för att uppleva en årlig cruisingdag. 2016 kom ca. 4000 besökare.

Arbetslivsmuseernas dag 2017 är öppet för alla NAVs medlemmar med gratis tillgång till alla aktiviteter, och utan kostnad för utställare. Det finns möjlighet för utställarna att sälja sina och andras produkter, ex, böcker hantverk m.m.

I Tidaholm finns alla förutsättningar för att genomföra Arbetslivsmuseernas Dag med Annebergs bränneri, Smedstugorna på turbinhusön och Tidaholms museum, som alla är medlemmar i NAV. Tidaholm är en viktig och känd plats med en stark industrihistoria, med Tidaholms museum som ett spännande arbetslivsmuseum i centrum av utställningen

Forts. nästa sida.

Arbetslivsmuseernas Dag 2017 (forts)

NAV kommer som tidigare bjuda in även andra samarbetspartners som exempelvis Industrihistoria i Väst, Maritimt i Väst, Idrottshistoriska sällskapet, regionens fyra hembygdsförbund,

NAV samarbetar och har goda relationer med ex. Arbetsam, Västarvet, Innovatum, just kring denna dag, kan vi tänka oss ett samarbete med fler aktörer, som har samma syfte som NAV att visa upp våra arbetslivsmuseer.

Vi vet att några av utställarna behöver finnas under tak, i större eller mindre tält, med tillgång till bord och el. Men många har en verksamhet som är anpassad för utomhus, ex. olika fungerande maskiner tändkulemotorer, fordon, olika hantverk osv.

Program för dagen görs i samarbete med representanter för Tidaholms kommun.

Så boka nu in lördagen 6 maj, , det är då vi syns tillsammans. Vi är fortfarande i stargropparna för att göra denna dag till vårens viktigaste dag. Vi tar gärna, redan nu, emot tips och ideer.

Arbetsgruppen för Arbetslivsmuseernas Dag 2017

Einar Brodin---070-530 77 79---einar@navivast.se

Per Rosen---076-876 41 76---perr@navivast.se

Kulturarv och samhällsutveckling

Regionalt seminarium om kulturarvsutveckling och samhällsomvandling

Samverkansparterna inom Industrimuseum Västra Götaland anordnar ett seminarium med workshop där de lyfter fram angelägna teman som berör kulturarvsutvecklingen: kulturarvsinstitutioner och framtiden, representation, rollfördelning mellan institution och civilsamhälle samt kulturpolitiken roll i samhället.

Datum och plats 17 november 9.30 – 16.00, Textilmuseet i Borås, Skaraborgsvägen 3A.

Program och anmälningsuppgifter finns under "AKTIVITETER" på NAV:s hemsida navivast.se.

Hemsida / Sociala medier

NAV's nya hemsida har varit i drift sedan i våras. Än finns det en del detaljer att fixa, men det kommer efter hand. En hemsida ska ju aldrig bli färdig, utan ska uppdateras och kompletteras kontinuerligt.

Vi efterlyser bilder till Era presentationer på hemsidan. Instruktioner finns på hemsidan www.navivast.se

Vi har också startat en Facebookgrupp, som Inger Lood ansvarar för.

Följande länk går till NAVs relativt nya facebook sida, "gilla" sidan och bjud även in dina vänner att göra detsamma!
<https://www.facebook.com/industriocharbetsliv/se/>

Kunskapsdagar

Ni som var med på årsmötet och vårkonferensen i Vårgårda fick ta del av en idé om att skapa **"3 kunskapsdagar inom 3 år"**, som Pia Åkesson och Agneta Ekman Wingate presenterade. Projektet har sin grund i en enkät som de flesta av våra medlemmar svarat på.

Nu kommer vi igång med den första av de tre kunskapsdagarna.

Den första dagen har temat **"Hur har vi öppet och hur talar vi om det!"**.

Malin Hultman kommer att medverka med tips och förslag utifrån sitt projekt "Visa vad du brinner för – en introduktion till kreativ marknadsföring för arbetslivsmuseer i Västra Götaland. Finns att läsa på följande länk:

<http://www.innovatum.se/nyheter/visa-vad-du-brinner/>

När: 3 december 2016, kl 10-15

Var: Kville (nära Fjällbacka), Bohuslän

Separat inbjudan kommer att sändas ut

NAV-kartan

Tyck till om NAV-kartan och NAV:s hemsida!

Sommaren är över, och snart är vintern här:

För många av våra besöksmål är säsongen över men för några börjar den.

NAV producerar varje år kartan över arbetslivsmuseer i Västra Götaland. Kartan trycktes 2016 i 15000 exemplar och distribuerades genom NAV:s styrelse till medlemsföreningar, turistbyråer och andra besöksmål. Styrelsens ledamöter är på så sätt geografiska kontaktpersoner med besöksmålen.

På NAV:s karta och hemsida har arbetslivsmuseerna möjlighet att presentera sin verksamhet. På hemsidan finns kartan även digitalt!

Nu vill vi i NAV veta hur medlemmarna uppfattar kartan och hemsidan. Har antalet kartor räckt till eller blev det kartor över? Vår nya hemsida är under kontinuerlig komplettering. Tag tillfället att synas på hemsidan!

Meddela oss vad ni anser och rapportera eventuella ändringar och felaktigheter! Redan nu går det att göra ändringar och tillföra texter till 2017 års NAV-karta! Till hemsidan tar vi gärna emot foton som illustrerar arbetslivsmuseernas verksamhet.

Vårt arbete i NAV bygger på dialog med medlemmarna. Hör av er till info@nav.se eller NAV, Box 15, 534 21 Vara.

ArbetSams kurser & konferenser våren 2017

Söka pengar kurs

Datum: 22-23 februari 2017, Plats: Munksjö museum, Jönköping

Utförlig information finns på ArbetSams hemsida: <http://www.arbetsam.com/pedagogik/kurser/>

Årets Arbetslivsmuseum

Grattis "Årets Arbetslivsmuseum 2017" säger vi till Svenska Skoindustrimuseet i Kumla!

Svenska Skoindustrimuseet invigdes 1986 och är det enda skoindustrimuseum i norra Europa med tillverkning av skor.

Utställningarna på museet belyser skohandlingen i Sverige och sätter in skornas tillverkning, distribution och användning i ett historiskt perspektiv.

Utvecklingen från partiskomakeri till skoindustri, social organisation, kringindustriernas betydelse, skofabrikens arkitektur mm.

Skomodets utveckling från medeltid till nutid visas i en annan utställning. Här finns mer än 100 skomodeller, allt ifrån slitna sekelskifteskängor till eleganta festskor!

Europeiska landskapskonventionen

Europeiska landskapskonventionen är en konvention mellan ett antal europeiska stater.

Sverige ratificerade konventionen under 2010.

Konventionen gäller alla landskap, från tätt bebyggda områden till helt obefolkade.

Syftet är att stärka möjligheterna för allmänhetens och lokalsamhällets aktiva demokratiska medverkan i arbetet med skydd förvaltning och planläggning av landskap.

Västarvet erbjuder nu, i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan en kostnadsfri utbildning under 2017 (mars-april) om landskapskonventionen.

Målgrupp

Personer som vill bli studiecirkelledare/ELC-ambassadörer inom arbetslivsmuseerna och hembygdsrörelserna i Västra Götaland.

Omfattning

Kursen omfattar 4 träffar med 4 timmar vid varje tillfälle. Kurstillfällena är vardagar mellan klockan 15-19. De 4 träffarna är på olika platser inom regionen.

Varje kurstillfälle inleds med en extern föreläsare. Föreläsningarna filmas och läggs på en USB-sticka tillsammans med annat studiematerial. Varje deltagare får efter kursen en USB-sticka med allt material de behöver för att kunna genomföra en studiecirkel på hemmaplan. Varje kursmoment kommer också, efter den inledande föreläsningen att använda det studiecirkelmateriel som har tagits fram av Riksantikvarieämbetet, "Landskap åt alla"

Resultatet av kursen blir

- Deltagarna är utbildade studiecirkelledare
- Studiecirkelklara att starta för respektive studiecirkelledare/ELC-ambassadör
- Studiematerial och innehåll klart på USB-stickor
- Förutsättningar för genomförande på hemmaplan är klart, arvoden mm
- Lokaler bokade

NAV efterlyser nu personer som är intresserade av att delta i denna kurs

Mer information lämnas av Einar Brodin, tel. 070-5307779, eller maila till: einar.brodin@navivast.se

---

Välkomna flyktingar med kultur

I vårt förra nyhetsbrev (nr 2-2016) berättade vi att NAV ämnade söka bidrag hos Västra Götalandsregionens kulturnämnd för detta projekt.

Ansökan beviljades och NAV har fått 50000 SEK för att genomföra detta.

Uppdraget är att genomföra ett antal möten (6st) mellan asylsökande och olika kulturarvsföreningar.

Syftet är att

1. Skapa goda möten mellan asylsökande och det ideellt drivna kulturarvet där fokus är att ge asylsökande en positiv bild av det svenska samhället samt förståelse för historia och samhällsutveckling i Sverige.
2. Skapa intresse hos asylsökande för att medverka i föreningsliv.
Öka intresse och kapacitet hos det ideella kulturarvet att möta asylsökande och nyanlända.

Forts. nästa sida.

Välkomna flyktingar med kultur (forts.)

Besöken hos föreningarna planeras till april-maj 2017. Dessförinnan kommer deltagande föreningar att kontaktas under februari-mars 2017 för uppläggning av individuella program.

Innovatum – som har erfarenhet från förra årets insatser- kommer att hjälpa NAV med genomförandet.

Vi hoppas nu att ett antal av våra medlemsföreningar visar intresse för detta angelägna projekt med någon aktivitet/insats för att stärka integrationen.

En mindre ekonomisk ersättning utgår till deltagande förening.

Anmäl ert intresse till info@navivast.se eller via telefon till NAVs kansli som har nr 072-246 92 32.

Om ni undrar över något så ring 070-530 77 79 (Einar Brodin).

Vi ser fram emot er anmälan!

Mitt (vårt) museum - Kvarnbyns Handpappersbruk

HISTORIK

Papper tillverkades i Kina redan ca 200 år f Kr. Grekerna lärde sig pappersframställning i Asien på 800-talet. Egypten blev centrum för framställning av papper på 900-talet. I Bologna i nuvarande Italien startade ett handpappersbruk under 1200-talet. Genom boktryckarkonstens utveckling i Tyskland spreds tekniken genom kyrkan.

Biskop Brask i Linköping lät på 1520-talet anlägga ett pappersbruk som troligtvis var det första i Sverige. I Stockholms Norrström fanns i början av 1600-talet ett bruk som senare flyttades till Uppsala. Som råmaterial till papper användes lump. Lumphandlare for runt i riket för att få tag i denna råvara, som under 1700-talets andra hälft blev en bristvara i landet.

Det första pappersbruket i Mölndals Kvarnby anlades år 1653 av bokbindaren och bokhandlaren Thomas Kuhn från Göteborg. I mitten av 1800-talet blev Korndals pappersbruk maskindrivet. David Otto Franke drev bruket som under en tid var ett av Europas största pappersbruk. I slutet av 1800-talet övertogs bruket av Marcus Wallenberg och fick namnet Papyrus och var det första industriföretaget i Wallenberggruppen. Papyrus drevs i drygt 100 år, efter flera ägarbyten gick det i konkurs 2006.

Forts. nästa sida.

Mitt (vårt) museum - Kvarnbyns Handpappersbruk (forts.)

HANDPAPPERSBRUK I DAG

Kvarnbyns Handpappersbruk knyter ihop historia och nutid. Handpappersbruket är ett levande museum där hantverkets teknik och historia speglas. Den unika industrimiljön vid Kvarnfallen och atmosfären i bostadsområdet tillsammans med en levande museiverksamhet utgör en värdefull mötesplats för Mölndal och Västra Götalandsregionen. Handpappersbruket är ett forum för utbildning, konst, kultur och industri. Praktiskt arbete utförs med gamla verktyg och maskiner i den miljö som visar på papperets och pappersanknutna verksamheters historia, pappersmakeri, tryck och bokbindarkonst. Besökare kan konkret och handgripligt prova på gammal hantverksteknik. Barn ungdomar och vuxna kan lära sig konsten att göra papper för hand och även göra tryck och binda till en bok!

Utbildnings – och kursverksamhet bedrivs från grundskolenivå till högskolestadium. Pappersindustri och andra företag har möjlighet att besöka oss och prova på ett hantverk som ligger till grund för mycket av dagens kulturutveckling.

Vi framställer papper och produkter av papper, så som man gjorde förr. Pappersmassan som ett självständigt material för konstnärligt skapande utnyttjas i ateljé och verkstad. Historia och nutid knyts samman i praktik och teori i den miljö som var ursprunget för den svenska pappersindustrin.

Under kulturnatten fick Kvarnbyns Handpappersbruk ta emot Mölndals stads Kulturstipendium.

Tack till Mölndals stads kultur- och fritidsnämnd för kulturstipendiet som Karin Vedlin överlämnade till Kvarnbyns Handpappersbruk på Kulturnatten, 2 september 2016. Vi fick också en fin blomsterbukett samt certifikat.

Kulturstipendiet på 10 000 kr har som syfte att uppmärksamma ambitiösa och framgångsrika kulturutövare och/eller kulturinitiativ i Mölndals stad.

Om nyhetsbrevet

Redaktion:

Ingvar Kronhamn 076-881 08 85 ingvar@navivast.se
Einar Brodin 070-530 77 79 einar@navivast.se
Thomas Gruvesäter 070-575 71 02 thomas@navivast.se

Vi i redaktionen vet att Ni i föreningarna har massor av både intressant och underhållande material i Era gömmor. Vi är alltså tacksamma för alla bidrag till, och synpunkter på nyhetsbrevet, i form av både text och bilder.

NAV - industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst

Box 15, S-534 21 VARA

Tel: 072-246 92 32

Hemsida: www.navivast.se

e-post: info@navivast.se

Org.nr. 80 24 61-1413, Bankgiro 780-7365

e-post till redaktionen

(funderingar och material till nyhetsbrevet):

thomas@navivast.se

Nästa nummer utkommer den 1 februari 2017.

(Presstopp 2017-01-20)